

Motie

AGENDAPUNT

Onderwerp: Concept RES Midden-Holland draagvlak, lokaal eigendom en profijt

De raad van de gemeente Gouda in vergadering bijeen op 30 september

Constateerende dat

- Bewoners in Drenthe zich georganiseerd hebben rond het thema energietransitie en hun ontevredenheid over het proces inmiddels hebben laten uitmonden in juridisch weerwerk tot aan het Europese Hof van Justitie: Platform Storm, stichting Democratisch Energie Initiatief en andere tegenstanders van het windpark Drentse Monden Oostermoer willen een kort geding aanspannen tegen de bouwers van het park. Hun argument: de verstrekte bouwvergunningen van het park zijn in strijd met Europese milieuregels. Volgens hen is er geen milieueffectrapportage (MER) verstrekt voordat er met de aanleg van het park is gestart. Hier heeft het duidelijk aan een gezamenlijke benadering ontbroken, hetgeen bij bijvoorbeeld zonneweides in het Groene Hart een dergelijke ongelukkige navolging kan krijgen waarbij burger en overheid lijnrecht tegenover elkaar komen te staan.
- De Regionale Energie Strategie RES niet erg lijkt te leven onder de Gouwenaars, hoewel Midden Holland nota bene een van de vijf pilotregio's was en dus een jaar ervaringsvoorsprong heeft op de 25 andere RES-regio's. De Kamerbrief "Voortgang Programma Aardgasvrije Wijken" (Kenmerk 2020-0000023972; 22 januari 2020, p. 4) beschrijft een mogelijke aanpak voor een toename van de belangstelling onder bewoners:

Positieve impuls, maar arbeidsintensief proces

De gemeenten geven aan dat een proeftuin een positieve impuls geeft: er worden wijkteams opgericht en nieuwe verbindingen in de wijk gelegd, het vergroot draagvlak voor de transitie in de gemeente (inclusief de gemeenteraad), het bevordert de cohesie in de wijk en het werkt als een vliegwiel richting andere wijken en bewonersinitiatieven. (p. X?): De leerervaringen van de proeftuinen, maar ook van andere wijken, worden via het Kennis- en Leerprogramma (KLP) breder ontsloten zodat de kennis voor alle gemeenten beschikbaar komt. Dit noemen we het collectief leren. De proeftuinen en het KLP vormen samen een vliegwiel waardoor steeds meer gemeenten samen met de betrokken partijen aan de slag kunnen gaan met de wijkgerichte aanpak. (p. 12:) De proeftuinen geven een impuls aan de warmtetransitie in de gemeente en er ontstaat een levendige dynamiek tussen de vele betrokkenen dat ook als vliegwiel fungeert naar andere wijken en bewonersinitiatieven. Het KLP wordt gecoördineerd door de Vereniging Nederlandse Gemeenten VNG. Een derde uitvraag voor proeftuinen wordt in dezelfde Kamerbrief voor na de zomer van 2020 aangekondigd, die zal dan in 2021 toegekend worden. Een kans om de interesse in de wijk(en) te vergroten, ligt dus voor ons.

- Dat VNG-klimaatambassadeur Martine Leewis (oud wethouder Duurzaamheid van de gemeente Leiden) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten uit gesprekken met 26 wethouders onder meer concludeert: *Wethouders begeven zich op onbekend terrein, met instrumenten die hun meerwaarde nog niet bewezen hebben, en worden afgerekend op prestaties van anderen. Dat levert onmiskenbaar politiek afbreukrisico op. De belangrijkste aanbeveling aan de VNG is daarom: ontwikkel instrumentarium waar deze wethouders wat aan hebben.* ("Wethouders en de energietransitie; Een half jaar klimaatambassadeursschap voor de VNG", Naïade Consultancy water- en klimaatvraagstukken, 26 juni 2020, p. 17).
- Het Coalitieakkoord 2019-2023 van Zuid Holland ("Elke dag beter. Zuid Holland", augustus 2019, p. 19) stelt onder de kop "Onze aanpak": *Wij actualiseren onze plaatsingsvisie voor windmolens met de volgende voorwaarden: er is lokaal draagvlak; windmolens worden opgesteld in lijnopstelling langs infrastructuur en grote open wateren; geen*

gemeente
gouda

plaatsing in het Groene Hart, Hoeksche Waard, Midden-Delfland en natuurgebieden en omwonenden moeten kunnen meedelen in de opbrengsten van windmolens.

- Minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat op 8 april 2020 aldus antwoordde op Kamervragen (2020Z04970 d.d. 12 maart) van Moorlag (PvdA), Beckerman (SP) en Mulder (CDA) over het rapport van de Noordelijke Rekenkamer "Herverdeling onder Hoogspanning, een onderzoek naar de verdeling naar de kosten en baten rondom wind- en zonneparken":

[Vraag] 5 Deelt u de mening dat er eenduidige wettelijke normen voor compensatie en financiële participatie van omwonenden moeten komen zodat de aard en omvang van dergelijke compensatie niet langer afhankelijk is van onzekere factoren, zoals de onderhandelingsvaardigheid van omwonenden of de bereidheid van initiatiefnemers om op eisen van omwonenden in te gaan? Zo ja, hoe en op welke termijn gaat u voor die wetgeving zorgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Zoals ik ook in mijn beantwoording van Kamervragen van 14 februari 2020 heb aangegeven zijn er diverse manieren waarop de omgeving kan meeprofiteren van hernieuwbare energieprojecten (Kamerstuk 2020D06323 [= Antwoord op vragen van het lid Van Gerven over de aanhoudende klachten rond windturbines en de onduidelijkheid over de geldende regels, de inspraak en de participatie bij het voornemen tot plaatsing van windturbines]). In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom bij hernieuwbare energieprojecten. Het gaat daarbij om mee-investeren en de risico's dragen, en dus ook aanspraak kunnen maken op opbrengsten. Maar er zijn ook andere vormen van financiële participatie, zoals een omgevingsfonds en obligaties. Welke keuzes daarin worden gemaakt, wordt bepaald in gesprek met de omgeving in het participatieproces en het lokaal bevoegd gezag. [...] Wel is het van belang dat bij energieprojecten het bevoegd gezag voldoende juridische mogelijkheden heeft om vooraf eenduidige kaders te kunnen vaststellen ten aanzien van financiële participatie. (DGKE-WO / 20087565, 8 april 2020).

Overwegende dat

- Burgers in heel Nederland energiecoöperaties hebben opgezet, zoals De Windvogel (eerste van Nederland, in Gouda bekend van de Gouwewogel aan de Goudkade, oprichter was een Reeuwijker), Zon op Reeuwijk, Energiecoöperatie Gouda, en sinds eind 2019 Zon op Goudasfalt. Als de opbrengst terugvloeit naar deelnemers die het in meer duurzame opwek herinvesteren of in buurtprojecten steken, nemen het draagvlak en de belangstelling mogelijk toe.
- Omwonenden van commerciële energiewinlocaties (in brede zin, dus inclusief bijvoorbeeld bodemenergie of waterstofproductie) en energieprojecten in Collectief Particulier Opdrachtgeverschap of op een bedrijfsterrein moeten kunnen rekenen op ruggensteun en ruggenspraak vanuit het in het ministersantwoord aangehaalde lokale bevoegd gezag.
- Het stadsbestuur moet kunnen beschikken over het benodigde instrumentarium om adequaat van zijn taak in de ruimtelijke ordenings- en energiesfeer ter hand te nemen. De huidige concept-RES biedt op p. 13 een aanzet: "De RES dient als inhoud voor het omgevingsbeleid van de gemeenten en wordt uiteindelijk in zijn geheel opgenomen in een Omgevingsplan." De Omgevingswet wordt echter na herhaaldelijk uitstel pas in 2022 in zijn definitieve eindversie ingevoerd evenals de Warmtewet, dus een half jaar na oplevering van de RES 1.0 die vervolgens pas twee jaar later dus halverwege 2023 geactualiseerd wordt, dus als de gemeentelijke Warmtetransitievise inmiddels anderhalf jaar geldt. Er dreigt dus her en der een zekere wedijver tussen de aldus onderscheiden instrumenten. De klimaatambassadeur van de VNG heeft na 26 gesprekken met wethouders die organisatie onlangs opgeroepen in instrumentarium te voorzien om "politiek afbreukrisico" in te dammen. Waarmee ook weer het draagvlak en de bestuurlijke doorzettingskracht in het geding zouden komen.

Roept het college op

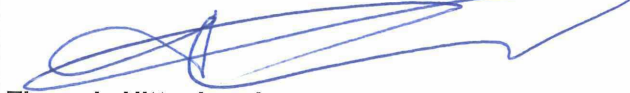
Voorafgaand aan vaststelling van de RES 1.0 zomer 2021 helderheid te verschaffen op welke gemeentelijke steun initiatiefnemers en omwonenden van energiewinprojecten kunnen rekenen inzake eigenaarschap, profijt en herbestemmingen. Eveneens wat betreft het gebruik van platte daken van overheidsgebouwen en scholen voor bijvoorbeeld "windwokkels" en zonnespiegels ("dubbel ruimtegebruik" of bij windwokkels met zonnecellendak zelf driedubbel). En daarbij exact te specificeren hoe zich dit verhoudt tot de positie van de Provincie Zuid Holland, die tegen plaatsing van windmolens in het Groene Hart is terwijl de concept-RES Midden Holland vooralsnog uitgaat van drie denkrichtingen: wind langs infra ("Basis-Plus"), wind geconcentreerd en wind verspreid (p. 7-8).

Onverwijld bij de VNG na te vragen of de adviezen van hun klimaatambassadeur d.d. 26 juni 2020 opgevolgd zijn geworden, en voorafgaand aan vaststelling van de RES 1.0 zomer 2021 ten behoeve van wethouders en hun ambtelijke staf de roep om instrumentarium "waar wethouders wat aan hebben" gestand te doen indien de VNG

inderdaad dit advies opgevolgd heeft. Zulks onder voortdurende informatievoorziening naar de Raad indien er ontwikkelingen zijn op dit vlak.

En gaat over tot de orde van de dag

Ondertekening en naam:

Theresia Uittenbroek,
Gouda's 50+ Partij

Lenny Roelofs,
SP